

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-10-74-149>

УДК 657

Попова В.Д., Колотило Ю.І.

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ОБЛІК ОПЛАТИ ПРАЦІ: ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Анотація. Статтю присвячено вирішенню основних дискусійних питань щодо організації, нарахування та виплати заробітної плати працівникам. Окреслено послідовність дослідження проблематики облікового забезпечення розрахунків за виплатами працівникам. Ідентифіковано релевантні інформаційні дані, які необхідні для потреб управління з питань обліку розрахунків за виплатами працівникам та охарактеризовано їх стан. Проаналізовано ідентифіковані в ході дослідження проблеми бухгалтерського обліку розрахунків суб'єкта господарювання за виплати працівникам, напрями їх вирішення, що наведені в працях дослідників (науковців та практиків). Удосконалено підходи до організації аналітичного обліку розрахунків за виплатами працівникам та відповідного звітування на основі ідентифікованих аналітичних розрізів, що відповідають поділу винагороди працівників на види, які визначені інформаційними потребами системи управління та нормативними приписами, що забезпечить підвищення інформативності підсистеми облікового відображення розрахунків за виплатами працівникам при прийнятті управлінських рішень.

Ключові слова: облік, заробітна плата, виплати працівникам, звітність, розрахунки.

Popova Valentyna, Kolotylo Yuliia

Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

ACCOUNT OF PAYMENT OF LABOUR: PROBLEMS AND DIRECTIONS OF IMPROVEMENT OF ACCOUNTING SUPPORT FOR PERSONNEL MANAGEMENT

Summary. The article deals with the main issues of discussion regarding the organization, calculation and payment of salaries to employees. The sequence of research of the problems of accounting of payments on payments to employees is outlined. Relevant information required for the management of payroll accounting is identified and their status is identified. The problems of accounting of the entity's payments for employee payments, the directions of their solution, identified in the works of researchers (scientists and practitioners), are identified during the research. Improved approaches to the organization of analytical accounting of payments for employees and appropriate reporting based on identified analytical sections that correspond to the division of workers' benefits into types that are determined by the information needs of the management system and regulations, which will increase the informative nature of the accounting subsystem of accounting accounts management decisions. The main problems in organizing and maintaining payroll calculations for employees are: problems in documenting payroll and withholding operations; problems of recognition and assessment of obligations arising from payroll deductions; problems of dividing workers' benefits into types; problems of organization of synthetic and analytical accounting of payments on payments to employees in accounting accounts; problems with low informativeness of financial statements on payments to employees; problems of consistency of forms of financial, tax, special and statistical reporting on payments for employees. The main areas for improving the organization and methodology of accounting for employee benefits payments in order to formulate relevant information support for the decision-making process are the full application of the rules of the current accounting legislation, the increase in the number of analytical accounts that will reflect the main types of payments to staff and management based on them.

Keywords: payments, employees, accounting, management, reporting.

Постановка проблеми. Необхідною та істотною частиною діяльності будь-якого підприємства чи організації є облік та контроль розрахунків за виплатами працівникам, які є основним джерелом доходів працівників підприємства. Якісний облік розрахунків за виплатами працівникам та організаційно-методичні засади його удосконалення відіграють важливу роль для визначення продуктивності праці, виконання суб'єктом господарювання взятих соціальних функцій та інформаційного забезпечення для прийняття управлінських рішень. Дані розрахунки сприяють здійсненню контролю за ефективністю використання трудових ресурсів у процесі здійснення господарської діяльності і використовуються як найбільш дієвий інструмент управління ефективною діяльністю підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У своїх працях до проблеми оплати праці зверта-

лись багато вчених, зокрема: Н. Ворона, К.І. Самчук, М.В. Мудрик, Н.В. Потриваєва, С.В. Брік, Л.В. Мельянюкова, В.А. Домбровський, І.В. Жиглей, О.В. Кравченко, О.О. Григоревська, М.В. Корягін, В.С. Лень, А.Д. Садилова, М.В. Мудрик, Л. Пантелійчук, І.В. Соболева та інші. Вони вивчали різні аспекти цього питання, а саме: теоретичні аспекти стану обліку заробітної плати, методологію обліку праці, шляхи вдосконалення системи оплати праці, нормативно-правове регулювання обліку оплати праці тощо. Проте, незважаючи на численну кількість наукових праць, слід відзначити наявні дискусійні питання щодо обліку оплати праці, які потребують вирішення у вітчизняній обліковій системі.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Сьогодні існує нагальна потреба виявлення та вирішення основних проблем, пов'язаних з організацією обліку заробітної плати, враховуючи сучасний стан економі-

ки України та зростання продуктивності праці на вітчизняних підприємствах. Це обумовлено постійними змінами правової та організаційно-методичної бази обліку, які вимагають від облікових працівників своєчасного здійснення уточнень як у порядку обліку, так і при відображенні інформації про заробітну плату у звітності суб'єкта господарювання.

Формулювання цілей статті. Метою статті є висвітлення сучасних проблем обліку розрахунків з оплати праці та напрямів їх удосконалення, комплексний підхід до подальшого вивчення цих питань. А також у розробці практичних рекомендацій з удосконалення бухгалтерського обліку розрахунків за виплатами працівникам в господарських процесах суб'єкта господарювання, що сприятиме підвищенню продуктивності праці найманих працівників та ефективності, результативності діяльності підприємств і зростання їх прибутковості в цілому.

Виклад основного матеріалу дослідження. Облікове забезпечення процесу прийняття управлінських рішень є складовим елементом інформаційного забезпечення управління досліджуванним об'єктом. За сутністю та змістом облікове забезпечення повинно характеризуватися масивом релевантних даних, які використовуються в процесі прийняття низки рішень. Тому в першу чергу слід охарактеризувати актуальні рішення сфери розрахунків з працівниками, підвищення продуктивності праці, виконання суб'єктом господарювання взятих соціальних функцій тощо.

Дослідження проблематики облікового забезпечення розрахунків за виплатами працівникам зокрема та управління трудовими ресурсами в цілому слід здійснювати в наступній послідовності:

1) ідентифікація управлінських рішень щодо управління людським та інтелектуальним капіталом;

2) визначення сукупності та повноти інформаційного забезпечення управління досліджуванним об'єктом;

3) з'ясування прийнятності нинішньої системи обліку відносно забезпечення управлінського персоналу необхідною інформацією;

4) ідентифікація проблем функціонування підсистеми обліку розрахунків за виплатами працівникам;

5) наведення прийнятних пропозицій щодо покращення облікового відображення розрахунків за виплатами працівникам.

В умовах підвищення конкуренції на ринках капіталу та праці актуальними для суб'єкта господарювання є наступні рішення, в яких головним об'єктом виступають працівники та розрахунки з ними: рішення щодо забезпечення прийнятного рівня заробітної плати, виходячи із ресурсних можливостей суб'єкта господарювання та відповідних тенденцій на ринку праці; рішення щодо забезпечення зростання виплат працівникам з паралельним зменшенням частки відповідних витрат у собівартості продукції чи послуг та у загальній величині витрат суб'єкта господарювання; рішення, пов'язані із забезпеченням виконання соціальних функцій при здійсненні розрахунків за виплатами працівникам; рішення, пов'язані із досягненням позитивного ефекту

в управлінні трудовими ресурсами та підвищенні продуктивності праці тощо.

Із наведених об'єктів та завдань управління розрахунками за виплатами працівникам слід зробити висновки про необхідність значного масиву інформації, яка різниться за змістом, одиницями виміру, взаємозв'язками із суміжними об'єктами діяльності, періодами розкриття даних, формами представлення. Найрелевантнішими є дані, що характеризують:

1) виробіток, продуктивність окремого працівника, групи працівників, відділу (сектору, центру відповідальності) суб'єкта господарювання або ж наведені показники в розрізі видів продукції (послуг) тощо;

2) кількість відпрацьованих днів, обсяги виконаних робіт кожним працівником (групою працівників);

3) суми нарахованої заробітної плати в розрізі працівників (груп працівників) та здійснені утримання із неї;

4) витрати на оплату праці, що згруповані за категоріями персоналу тощо;

5) види виплат працівникам, які є відмінними за змістом від основної заробітної плати;

6) періодичність погашення заборгованості за виплатами працівникам та оцінка забезпеченості грошовими ресурсами на момент виплат;

7) обсяги витрат суб'єкта господарювання задля виконання соціальних функцій, які не є основною, додатковою заробітною платою чи іншими заохочувальними та компенсаційними виплатами;

8) склад та якість трудових ресурсів.

Основним джерелом даних про розрахунки за виплатами працівникам є система бухгалтерського обліку (результат її функціонування – відповідні показники у фінансовій, статистичній та податковій формах звітності). Підсистема облікового відображення розрахунків за виплатами працівникам містить всю необхідну інформацію про досліджуваний вид розрахунків, що дає можливість стверджувати про перспективу задоволення інформаційних потреб управлінського персоналу шляхом вивчення інформаційних потреб та відповідного налаштування облікового інструментарію. В даному твердженні слід розглядати напрями удосконалення облікового відображення розрахунків за виплатами працівникам. Перш ніж перейти до їх характеристики доцільно проаналізувати ідентифіковані в ході дослідження проблеми бухгалтерського обліку розрахунків суб'єкта господарювання за виплати працівникам, напрями їх вирішення, що наведені в працях дослідників (науковців та практиків) (табл. 1).

Слід відмітити, що вирішення наведених дослідниками проблем щодо обліку розрахунків за виплатами працівникам слід розглядати комплексно, а саме поетапно виходячи із послідовності облікового процесу, враховуючи інформаційні потреби управлінського персоналу та приписи нормативних актів із формування фінансової, податкової, спеціальної та статистичної звітності.

Ідентифіковані дослідниками проблеми з обліку розрахунків за виплатами працівникам характеризують весь спектр дискусійних питань, які формують обмеженість інформаційного поля при

**Проблемі питання обліку розрахунків
за виплатами працівникам та напрями їх вирішення**

№ з/п	Дослідники	Проблеми	Напрями вирішення проблемних питань
1	2	3	4
1	Самчук К.І. [1], Мудрик М.В. [2],	Проблеми документування операцій з нарахування заробітної плати та утримань із неї	Формування уніфікованих форм первинних документів; поєднання кадрової та облікової документації; автоматизація процесу документування
2	Домбровський В.А. [3], Потриваєва Н.В. [4]	Проблеми визнання та оцінки зобов'язань, що виникають при нарахуванні заробітної	Встановлення на національному рівні правил визнання зобов'язань перед працівниками від виконання програм (програми виплат за участю плати, утримань з неї кількох роботодавців; програми виплат інструментами власного капіталу; програми виплат з визначеним внеском; програми виплат по закінченню трудової діяльності тощо)
3	Жиглей І.В. [5], Кравченко О.В. [6]	Проблеми поділу виплат працівникам на види	Дотримання норм ПСБО 26 «Виплати працівникам» щодо поділу виплат персоналу: «поточні виплати, виплати при звільненні, виплати по закінченні трудової діяльності, виплати інструментами власного капіталу підприємства, інші довгострокові виплати» [12]; узгодження наведених видів виплат із тими, що наведені в Інструкції зі статистики заробітної плати [13]
4	Мудрик М.В. [2], Пантелійчук Л. [7]	Проблеми організації синтетичного та аналітичного обліку розрахунків за виплатами працівникам на бухгалтерських рахунках	Розширення меж аналітичного обліку розрахунків за виплатами працівникам; розробка системи рахунків з обліку розрахунків за виплатами працівникам, які б відповідали видам виплат
5	Самчук К.І. [1], Суліменко Л.А. [8]	Проблеми малої інформативності звітності щодо розрахунків за виплатами працівникам	Включення до Балансу (Звіту про фінансовий стан) додаткових статей по статті «Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці» (код рядка 1630); формування додаткового розділу в Примітках до річної фінансової звітності; виділення окремого розділу в Пояснювальній записці
6	Жиглей І.В. [5], Садилова А.Д. [9]	Проблеми узгодженості норм національних та міжнародних стандартів обліку щодо розрахунків за виплатами працівникам	Використання норм ПСБО 26 «Виплати працівникам» [12] при організації обліку розрахунків за виплатами працівникам
7	Карпа М.С. [10], Ярмолюк О.Ф. [11]	Проблеми узгодженості форм фінансової, податкової, спеціальної та статистичної звітності щодо розрахунків за виплатами працівникам	Створення єдиної форми звіту про суми нарахованої заробітної плати, утримань з неї у фіскальних цілях; формування єдиних контрольних показників для відображення сум нарахованої та виплаченої заробітної плати у фінансових та статистичних звітах

використанні облікової інформації в якості даних при прийнятті відповідних управлінських рішень. Проте, слід відмітити, що окремі ідентифіковані проблеми не містять методологічного чи змістового характеру, а вирішуються через здійснення регламентаційних або ж технічних заходів.

До таких проблем слід віднести: проблеми документування операцій з нарахування заробітної плати та утримань із неї та проблеми узгодженості форм фінансової, податкової, спеціальної та статистичної звітності щодо розрахунків за виплатами працівникам. В умовах автоматизації облікових процесів та процесів управління кадрами питання додаткових реквізитів та удосконалення форм первинних (зведених) документів не є актуальним, на що вказують науковці та практики (К.І. Самчук [1], М.В. Мудрик [2]).

Щодо формування уніфікованих форм звітності в частині розкриття інформації про розрахунки за виплатами працівникам суб'єкта господарювання в залежності від інформацій-

них потреб, зокрема потреб фіскальних органів, то прийнятним рішенням буде об'єднання форм Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь фізичних осіб, і сум утриманої з них податку та Звіту про суми нарахованої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення, допомоги, надбавки, компенсації) застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Дане рішення впливає із ідентичності підходів до визначення сум оподаткованого доходу працівників та сум, які становлять розрахункову базу для нарахування єдиного соціального внеску. Слід відмітити, що державні законодавчі й фіскальні органи ведуть розроблення відповідної форми звітування та передбачається її орієнтовне введення в практику з 1 липня 2020 року. До появи уніфікованої форми, прийняття відповідного законодавчого акту вести мову про її переваги й недоліки не доцільно.

Проблеми методологічного характеру (проблеми визнання та оцінки зобов'язань, що виникають при нарахуванні заробітної плати, утримань з неї; проблеми поділу виплат працівникам на види; проблеми узгодженості норм національних та міжнародних стандартів обліку щодо розрахунків за виплатами працівникам), на які вказують більшість дослідників (В.А. Домбровський [3], Н.В. Потриваєва [4], І.В. Жиглей [5], О.В. Кравченко [6], А.Д. Садилова [9]) базуються на єдиному тезисі необхідності використання норм міжнародних стандартів при поділі виплат працівникам, їх визнанні та подальшому обліковому відображенні.

Задля вирішення наведеного комплексу проблем, зважаючи на застосування інтеграційних підходів до розвитку національної облікової системи, доцільно:

1) визначити на національному рівні правила ідентифікації, визнання та оцінки, класифікації зобов'язань перед працівниками від виконання програм (програми виплат за участю кількох роботодавців; програми виплат інструментами власного капіталу; програми виплат з визначеним внеском; програми виплат по закінченню трудової діяльності тощо) у форматі методичних рекомендацій;

2) дотримуватися норм П(С)БО 26 «Виплати працівникам» щодо поділу виплат персоналу: «поточні виплати, виплати при звільненні, виплати по закінченні трудової діяльності, виплати інструментами власного капіталу підприємства, інші довгострокові виплати» [12]; узгодити наведені види виплат із тими, що наведені в Інструкції зі статистики заробітної плати [13];

3) використовувати норми П(С)БО 26 «Виплати працівникам» [12] в цілому при організації бухгалтерського обліку розрахунків за виплатами працівникам та частково при побудові системи управлінського обліку як складового елемента інформаційного забезпечення управління трудовими ресурсами суб'єкта господарювання.

Таким чином, при розгляді напрямів удосконалення обліку розрахунків за виплатами працівникам слід констатувати факт про наявність чітких методологічних правил та фіскальних процедур щодо облікового відображення досліджуваних операцій, а в цілях підвищення інформаційної цінності підсистеми обліку розрахунків за виплатами працівникам доцільно удосконалити систему рахунків синтетичного й аналітичного обліку та змістовий підхід до розкриття відповідної інформації (у форматі фінансової та управлінської звітності).

В основі удосконалення системи бухгалтерських рахунків з обліку розрахунків за виплатами працівникам лежить поділ потенційних винагород за виконувану роботу. Проаналізовані праці науковців (М.В. Мудрик [2], Л. Пантелійчук [7]) дають можливість стверджувати, що при ідентифікації субрахунків та аналітичних рахунків з обліку оплати праці слід дотримуватися чинних нормативно-правових актів, а саме Кодексу законів України про працю [15], Закону України «Про оплату праці» [16], Інструкції зі статистики заробітної плати [13], П(С)БО 26 «Виплати працівникам» [12] тощо. У контексті вирішення порушеної проблеми слід ідентифікувати ще низку важли-

вих факторів, що мають вплив на організацію аналітичного обліку розрахунків за виплатами працівникам. До них слід віднести: організаційну та виробничу структуру суб'єкта господарювання; інформаційні потреби управлінського персоналу; кваліфікаційну структуру персоналу суб'єкта господарювання тощо. Зважаючи на це оптимальним є виділення аналітичних ознак виходячи із інформаційних потреб управління, приналежності персоналу до центрів відповідальності або ж структурних підрозділів та виходячи із видів виплат працівникам.

Слід зауважити про неприйнятність сучасними вимогами провадження господарських процесів та нинішніми тенденціями управління розрахунками з персоналом наведених в Плані рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [14] субрахунків до синтетичного рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам». Адже використання субрахунку 662 «Розрахунки з депонентами», зважаючи на застосування платіжних карток при оплаті праці, є не актуальним. Тому в першу чергу слід внести зміни до системи субрахунків досліджуваного бухгалтерського рахунку.

В першу чергу для управлінського персоналу суб'єкта господарювання релевантною буде інформація про суми нарахованої заробітної плати в розрізі структурних підрозділів (центрів відповідальності). В даному контексті доцільно запропонувати наступні субрахунки до рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам» (рис. 1).

Наведена ідентифікація об'єктів нарахування виплат персоналу дозволить отримати релевантну інформацію про суми нарахованих різних видів виплат працівникам за функціями, що ними виконуються. Отримані із субрахунків дані можуть бути використанні для визначення тенденційних змін, порівняння нарахованих виплат між групами працівників, визначення розміру виплат на одного працівника тощо.

Зважаючи на змістову різноманітність виплат працівникам під аналітичними рахунками 1-го порядку слід визначити види винагороди персоналу, що наведені в Інструкції з статистики заробітної плати [13].

Інформація із наведених аналітичних рахунків надасть можливість управлінському персоналу відстежувати тенденції зміни величин заробітної плати в розрізі не тільки груп працівників, але й в розрізі видів виплат. Для прикладу збільшення питомої ваги заохочувальних виплат у загальній величині виплат може сигналізувати про необхідність підвищення окладів або ж розцінок за виконанні працівниками операції.

Зважаючи на необхідність адаптації вітчизняної системи обліку до міжнародних стандартів та на потребу акумулювання інформації про програми виплат працівникам доцільним є відкриття аналітичних рахунків 2-го порядку до субрахунків рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам», які б деталізували види потенційних винагород, що можуть бути отримані персоналом суб'єкта господарювання.

Слід зауважити, що не всі види виплат працівникам, які передбачені П(С)БО 26 «Виплати

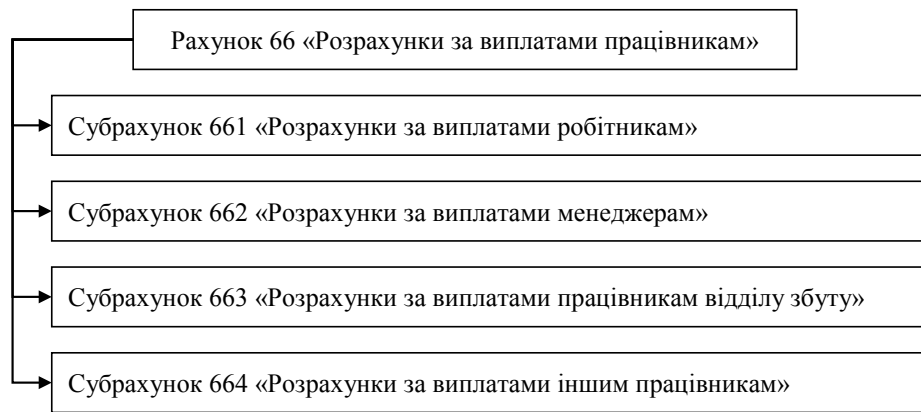

Рис. 1. Запропоновані субрахунки до рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам»

Рис. 2. Аналітичні рахунки 1-го порядку до субрахунків рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам»

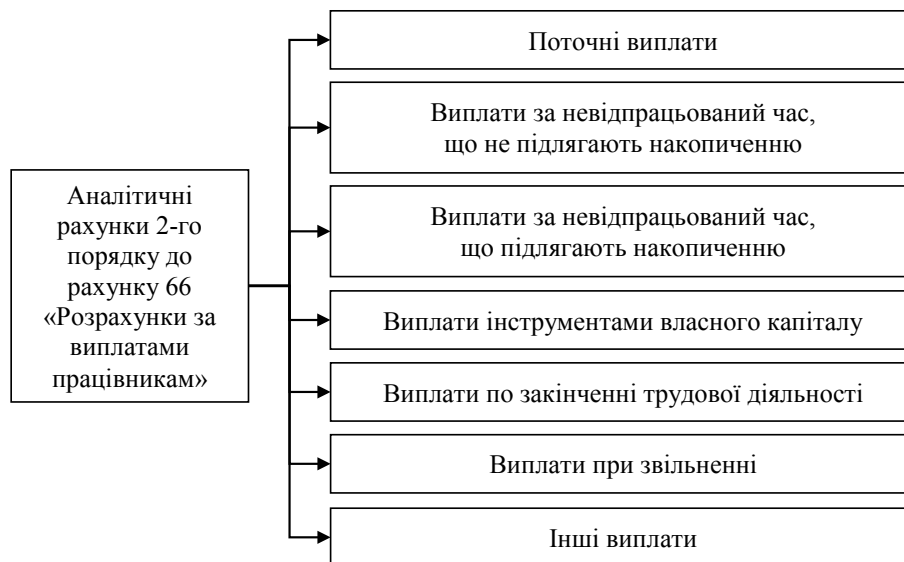

Рис. 3. Аналітичні рахунки 2-го порядку до субрахунків рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам»

працівникам» [12] за обліково-економічним змістом відповідатимуть видам виплат, що наведені в Інструкції зі статистики заробітної плати [13]. Для раціональної побудови системи аналітичних рахунків через узгодження видів виплат персоналу суб'єкту організації обліку на підприємстві при розробці робочого плану рахунків слід надати відповідні пояснення при ідентифікації аналітичних рахунків 2-го порядку.

Запропонована система аналітичного обліку розрахунків за виплатами працівникам не тільки надасть релевантну інформацію для формування управлінської бухгалтерської звітності, але й забезпечить раціоналізацію процесу складання статистичної звітності (Звіт із праці), податкової звітності (Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь фізичних осіб, і сум утриманого з них податку)

Таблиця 2

Управлінський бухгалтерський звіт «Виплати працівникам»

№ з/п	Види виплат	Попередній звітний період	Звітний період	Відхилення, +/-	
				грн.	%
1	2	3	4	5	6
1	Виплати робітникам				
1.1	Основна заробітна плата				
1.2	Додаткова заробітна плата				
1.3	Інші заохочувальні та компенсаційні виплати				
1.4	Інші виплати, що не належать до фонду оплати праці				
Разом виплат					
2	Виплати менеджерам				
2.1	Основна заробітна плата				
2.2	Додаткова заробітна плата				
2.3	Інші заохочувальні та компенсаційні виплати				
2.4	Інші виплати, що не належать до фонду оплати праці				
Разом виплат					
3	Виплати працівникам відділу збуту				
3.1	Основна заробітна плата				
3.2	Додаткова заробітна плата				
3.3	Інші заохочувальні та компенсаційні виплати				
3.4	Інші виплати, що не належать до фонду оплати праці				
Разом виплат					
4	Виплати іншим працівникам				
4.1	Основна заробітна плата				
4.2	Додаткова заробітна плата				
4.2	Інші заохочувальні та компенсаційні виплати				
4.4	Інші виплати, що не належать до фонду оплати праці				
Разом виплат					
Разом виплат по всі групах працівників					

та спеціальної звітності (Звіт про суми нарахованої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення, допомоги, надбавки, компенсації) застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування), створить можливості для оперативного реагування на зміни в податковому законодавстві через продукування системою обліку аналітичних даних щодо нарахованих різноманітних за змістом виплат персоналу.

У цілях формування завершеного обліково-інформаційного забезпечення управління розрахунками за виплатами працівника дані із запропонованих субрахунків повинні систематизуватися та подаватися у форматі управлінської звітності. У табл. 2 наведена форма запропонованого управлінського бухгалтерського звіту «Виплати працівникам».

Суб'єкт управління чи суб'єкт організації бухгалтерського обліку за потреби може додати додаткові статті виплат персоналу суб'єкта господарювання виходячи із переліку аналітичних рахунків 2-го порядку. За умови автоматизації облікового процесу дана процедура не буде трудомісткою, адже формування будь-якого звіту

здійснюється в автоматичному режимі обраним програмним продуктом. Для будь-якого суб'єкта господарювання складання даного управлінського бухгалтерського звіту забезпечить інформування управлінського персоналу про розміри виплат у розрізі об'єктів, які відображають виконуваними працівниками функції та в розрізі самих видів виплат. Дана інформація буде релевантною для прийняття рішень, пов'язаних із вибором (змінюю) форм оплати праці, із необхідністю збільшення окладів чи розцінок на виготовлення окремих видів продукції (за умови ведення обліку за центрами виникнення витрат), із необхідністю мінімізації витрат суб'єкта господарювання тощо.

Висновки з даного дослідження і перспективи. В ході проведеного дослідження встановлено, що основними проблемами облікового забезпечення розрахунків за виплатами працівникам є: проблеми документування операцій з нарахування заробітної плати та утримань із неї; проблеми визнання та оцінки зобов'язань, що виникають при нарахуванні заробітної плати, утримань з неї; проблеми поділу виплат працівникам на види; проблеми організації синтетичного та аналітичного обліку розрахунків

за виплатами працівникам на бухгалтерських рахунках; проблеми малої інформативності фінансової звітності щодо розрахунків за виплатами працівникам; проблеми узгодженості форм фінансової, податкової, спеціальної та статистичної звітності щодо розрахунків за виплатами працівникам.

Під основними напрямками удосконалення обліку розрахунків за виплатами працівникам слід вбачати декларування норм П(С)БО 26 «Виплати працівникам» у внутрішніх розпорядчих документах, активний поділ виплат працівникам на групи відповідно до інформаційних потреб управлінського персоналу, організаційної і виробничої структури суб'єкта господарюван-

ня, Інструкції зі статистики заробітної плати та П(С)БО 26 «Виплати працівникам», формування системи аналітичних рахунків на основі ідентифікованих виплат персоналу із подальшим складанням управлінської бухгалтерської звітності. Головними напрямками удосконалення організації та методики обліку розрахунків за виплатами працівникам в цілях формування релевантного інформаційного забезпечення процесу прийняття відповідних рішень є повноцінне застосування норм чинного бухгалтерського законодавства, збільшення кількості аналітичних рахунків, які відображатимуть основні види виплат персоналу та складання на основі інформації по них управлінської звітності.

Список літератури:

1. Самчук К.І. Документування операцій з бухгалтерського обліку витрат на підбір персоналу. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Економічні науки*. 2017. № 1(79). С. 44–52.
2. Мудрик М.В. Первинний та зведений облік праці та її оплати на сільськогосподарських підприємствах. *Матеріали міжнародних наукових практичних конференцій*. 2016. С. 42–45.
3. Домбровський В.А. Методологія та організація обліку розрахунків по оплаті праці на підприємствах різних форм власності господарювання в умовах використання сучасних інформаційних технологій. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2006. № 7. С. 132–137.
4. Потриваєва Н.В., Савченко І.В. Стан та перспектива обліку розрахунків з оплати праці: теоретичний аспект. *Економічний форум*. 2014. № 1. С. 93–98.
5. Жиглей І.В. Облікове забезпечення заходів, пов'язаних з підвищенням мотивації праці, в світлі П(С)БО 26 «Виплати працівникам». *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Економічні науки*. 2017. № 3(49). С. 60–67.
6. Кравченко О.В., Сидорук Т.С. Виплати працівникам: економічна сутність, вітчизняна та міжнародна практика обліку. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України*. 2014. Вип. 38. С. 174–180.
7. Пантелійчук Л. Про особливості відображення на рахунках бухгалтерського обліку рахунків за виплатами працівникам. *Праця і зарплата*. 2008. № 9. С. 17–21.
8. Суліменко Л.А., Киян А.В., Вітер С.А. Облік і аналіз розрахунків з оплати праці. *Інфраструктура ринку*. 2018. № 18. С. 395–404. URL: http://market-infr.od.ua/journals/2018/18_2018_ukr/67.pdf (дата звернення: 20.10.2019).
9. Садилова А.Д. Актуальні проблеми обліку і контролю розрахунків з оплати праці. *Молодий вчений*. 2016. № 8. С. 663–665.
10. Карпа М.С. Особливості розрахунків з оплати праці та шляхи їх оптимізації. *Бухгалтерський облік, аналіз і контроль в системі управління підприємства*: матеріали V наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених; Львів: Видавництво Львівської комерційної академії, 2010. С. 111–113.
11. Ярмолюк О.Ф. Удосконалення облікового забезпечення управління виплатами працівникам підприємства. *Ефективна економіка*. 2014. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2947&p=1> (дата звернення: 20.10.2019).
12. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам»: наказ Міністерства фінансів України 28.10.2003 р. № 601. 137 зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03> (дата звернення: 20.10.2019).
13. Інструкція зі статистики заробітної плати: наказ Державного комітету статистики України від 13.01.2014 р. № 5 зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0114-04> (дата звернення: 20.10.2019).
14. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 31.05.2019 № 226 зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення: 20.10.2019).
15. Кодекс законів про працю України № 2005-VIII від 06.04.2017 – VIII. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/322-08> (дата звернення: 20.10.2019).
16. Про оплату праці: Закон України, прийнятий Верховною Радою України 24.03.1995 р. № 108/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 21.10.2019).

References:

1. Samchuk, K.I. (2017). Dokumentuvannya operatsii z bukhgalterskoho obliku vytrat na pidbir personalu [Documentation of operations in accounting for personnel recruitment costs]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu. Ekonomichni nauky. Zhytomyr: ZhDTU*, vol. 1(79), pp. 44–52.
2. Mudryk, M.V. (2016). Pervynnyi ta zvedenyi oblik pratsi ta yii oplaty na silskohospodarskykh pidpriemstvakh [Primary and consolidated accounting of labor and its remuneration at agricultural enterprises]. *Materialy mizhnarodnykh naukovykh praktychnykh konferentsii*.
3. Dombrovskiy, V.A. (2006). Metodolohiia ta orhanizatsiia obliku rozrakhunkiv po oplati pratsi na pidpriemstvakh riznykh form vlasnosti hospodariuvannia v umovakh vykorystannia suchasnykh informatsiynykh tekhnolohii [Methodology and organization of accounting of payroll calculations at enterprises of different forms of economic ownership under conditions of using modern information technologies]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, vol. 7, pp. 132–137.
4. Potryvaieva, N.V., & Savchenko, I.V. (2014). Stan ta perspektyva obliku rozrakhunkiv z oplaty pratsi: teoretychnyi aspekt [Status and perspective of accounting for payroll calculations: a theoretical aspect]. *Ekonomichni forum*, vol. 1, pp. 93–98.

5. Zhyhlei, I.V. (2017). Oblikove zabezpechennia zakhodiv, pov'iazanykh z pidvyshchenniam motyvatsii pratsi, v svitli P(S)BO 26 «Vyplaty pratsivnykam» [Accounting for the provision of measures related to the increase of work motivation in the light of P (C) BO 26 «Payments to employees»]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, vol. 3(49), pp. 60–67.
6. Kravchenko, O.V., & Sydoruk, T.S. (2014). Vyplaty pratsivnykam: ekonomichna sutnist, vitchyzniana ta mizhnarodna praktyka obliku [Employee benefits: economic substance, domestic and international accounting practices]. *Problemy i perspektyvy rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy*, vol. 38, pp. 174–180.
7. Panteliichuk, L. (2008). Pro osoblyvosti vidobrazhennia na rakhunkakh bukhholderskoho obliku rakhunkiv za vyplatamy pratsivnykam [On the features of display on the accounts of accounts payable to employees]. *Pratsia i zarplata*, vol. 9, pp. 17–21.
8. Sulimenko, L.A., Kyian, A.V., & Viter, S.A. (2018). Oblik i analiz rozrakhunkiv z oplaty pratsi [Accounting and analysis of payroll calculations]. *Infrastruktura rynku*, vol. 18, pp. 395–404. Available at: http://market-infr.od.ua/journals/2018/18_2018_ukr/67.pdf (accessed 20 October 2019).
9. Sadylova, A.D. (2016). Aktualni problemy obliku i kontroliu rozrakhunkiv z oplaty pratsi [Actual problems of accounting and control of payroll calculations]. *Molodyi vchenyi*, vol. 8, pp. 663–665.
10. Karpa, M.S. (2010). Osoblyvosti rozrakhunkiv z oplaty pratsi ta shliakhy yikh optymizatsii [Features of payroll calculations and ways to optimize them]. *Bukhhalterskyi oblik, analiz i kontrol v systemi upravlinnia pidpriemstva: materialy V nauk.-prakt. konf. studentiv, aspirantiv ta molodykh vchenykh*. Lviv : Vydavnytstvo Lvivskoi komertsiinoi akademii, pp. 111–113.
11. Yarmoliuk, O.F. (2014). Udoskonalennia oblikovoho zabezpechennia upravlinnia vyplatamy pratsivnykam pidpriemstva [Improvement of accounting management of payments to employees of the enterprise]. *Efektivna ekonomika*, vol. 4. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2947&p=1> (accessed 20 October 2019).
12. Polozhennia (standarty) bukhholderskoho obliku 26 «Vyplaty pratsivnykam» [Accounting Provisions (Standards) 26 “Employee Benefits”] : nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy 28 October 2003, vol. 601. 137 zi zminamy ta dopovnenniamy. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03> (accessed 20 October 2019).
13. Instruktsiia zi statystyky zarobitnoi platy [Instruction on statistics of wages]: nakaz Derzhavnoho komitetu statystyky Ukrainy 13 January 2014, vol. 5, zi zminamy ta dopovnenniamy. Available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0114-04> (accessed 20 October 2019).
14. Instruktsiia pro zastosuvannia Planu rakhunkiv bukhholderskoho obliku aktyviv, kapitalu, zobov'iazan i hospodarskykh operatsii pidpriemstv i orhanizatsii [Instruction on application of the Plan of accounts]: Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy 31 May 2019, vol. 226, zi zminamy ta dopovnenniamy. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (accessed 20 October 2019).
15. Kodeks zakoniv pro pratsiu Ukrainy [Code of Labor Laws of Ukraine], vol. 2005-VIII 06 April 2017 – VIII. Available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/322-08> (accessed 20 October 2019).
16. Pro oplatu pratsi [On remuneration]: Zakon Ukrainy, pryiniaty Verkhovnoiu Radoiu Ukrainy 24 March 95, vol. 108/95-VR. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80> (accessed 20 October 2019).